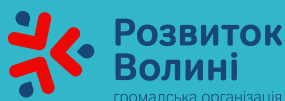

ШАЦЬКА СЕЛИЩНА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

ШАЦЬКИЙ РАЙОН,
ВОЛИНЬСЬКА ОБЛАСТЬ

ЗМІСТ

Процедури участі громадян в управлінні громадою:	
нормативно-правові умови	2
Інструменти участі	4
Прозорість та підзвітність роботи селищної ради та її виконавчих органів	5
Інфраструктура громадянського суспільства у Шацькій ОТГ.....	6
Інформування мешканців про діяльність селищної ради: якість роботи офіційного веб-сайту	8
Висновки	13
Рекомендації	14

Шацька ОТГ була створена 27 березня 2016 року. Вона об'єднує 3 місцеві ради, 11 населених пунктів. Загальна чисельність населення громади складає 8646 осіб. У ОТГ утворені 2 старостинські округи.

ПРОЦЕДУРИ УЧАСТІ ГРОМАДЯН В УПРАВЛІННІ ГРОМАДОЮ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ УМОВИ

Шацькою селищною радою були прийняті такі документи, що регламентують питання прозорості та підзвітності діяльності ради та її виконавчих органів, а також форми взаємодії влади та громадянського суспільства:

- Статут територіальної громади;
- Регламент діяльності селищної ради, Положення про виконавчий комітет;
- Положення про загальні збори (конференції), місцеві ініціативи, громадські слухання, органи самоорганізації населення, консультативні опитування, порядок подання та розгляд електронних петицій.

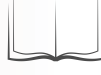
Шацькою селищною радою ведеться Журнал реєстрації інструментів громадської участі, який був утворений з метою обліку та аналізу результатів використання цих інструментів мешканцями громади. Про цей реєстр зазначається у Положеннях про загальні збори, громадські слухання та місцеві ініціативи, проте не згадується у Статуті громади. Практика ведення реєстру дозволяє місцевій раді краще розуміти динаміку та характер громадської участі у місцевому самоврядуванні та може допомогти у коригуванні політики щодо залучення населення.

Вищезазначені документи окреслюють достатньо широкий перелік форм владно-громадської взаємодії.

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ/ПРОЦЕДУР ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ РОБОТИ ОМС ШАЦЬКОЇ ОТГ

ІНСТРУМЕНТ/ПРОЦЕДУРА

НОРМАТИВНИЙ АКТ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МЕШКАНЦІВ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ	 СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ
ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ	 СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ
КОНСУЛЬТАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ (ПУБЛІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ)	 СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО КОНСУЛЬТАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ
ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ	 СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЕЛЕКТРОННИХ ПЕТИЦІЙ
МІСЦЕВІ ІНІЦІАТИВИ	 СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО МІСЦЕВІ ІНІЦІАТИВИ
ПОРЯДОК ПУБЛІЧНОГО ЗВІТУВАННЯ ГОЛОВИ, ДЕПУТАТІВ РАДИ, СТАРОСТ	 СТАТУТ	
КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНИ	 СТАТУТ	
ГРОМАДСЬКА ЕКСПЕРТИЗА	 СТАТУТ	
ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ (ОСН)	 СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ
ПРОЦЕДУРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОЗОРОСТІ / ПОРЯДОК ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ / ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕГЛАМЕНТ	 СТАТУТ	
НАГЛЯДОВІ РАДИ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	 СТАТУТ	
ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН / ЕЛЕКТРОННІ ЗВЕРНЕННЯ	 СТАТУТ	
МАСОВІ ВУЛИЧНІ ЗАХОДИ	 СТАТУТ	
УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У РОБОТІ КОЛЕГІАЛЬНИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	 СТАТУТ	
ОСОБИСТА УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ОБГОВОРЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЖИТТЯ	 СТАТУТ	
ІНШІ ФОРМИ: УЧАСТЬ У РОБОТІ КОМІСІЙ ТА РОБОЧИХ ГРУП, УЧАСТЬ У РОБОТІ КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ, УЧАСТЬ У РОБОТІ КООРДИНАЦІЙНИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ РАД, ВИКОНАННЯ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ З БЛАГОУСТРОЮ, ЗАЛУЧЕННЯ ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ЯКОСТІ ФАХІВЦІВ ЧИ ЕКСПЕРТІВ ДО РОЗГЛЯДУ ПИТАНЬ, ВИКОНАННЯ НА ДОБРОВІЛЬНИХ ЗАСАДАХ ОБОВ'ЯЗКІВ РАДНИКА, ПОМІЧНИКА ОРГАНУ ЧИ ПОСАДОВОЇ ОСОБИ СЕЛИЩНОЇ РАДИ, ПРОВЕДЕННЯ РЕГУЛЯРНИХ ОПИТУВАНЬ МЕШКАНЦІВ ШЛЯХОМ АНКЕТУВАННЯ	 СТАТУТ	

ІНСТРУМЕНТИ УЧАСТІ

У Статуті територіальної громади питанням взаємодії влади та громадянського суспільства присвячений розділ III "Участь членів територіальної громади Шацької селищної ради у здійсненні місцевого самоврядування".

Статут встановлює більш ніж 14 форм участі населення у місцевому самоврядуванні (Зазначені у Малюнку 1).

Процедурні аспекти використання більшості із цих інструментів прописані у Статуті в загальних рисах. Їх аналіз не виявив суттєвих обмежень для громадської участі. Більш детально у окремих Положеннях прописані процедури використання шести інструментів. Це загальні збори, громадські слухання, консультативні опитування, місцеві ініціативи, ОСН та електронні петиції.

Аналіз цих документів показав, що більшість із них не містить процедурних ускладнень, а також суттєвих бар'єрів, які обмежують доступ населення до місцевого самоврядування.

Ініціативна група мешканців, ОСН, об'єднання громадян віднесені до кола ініціаторів скликання загальних зборів, громадських слухань, а також до суб'єктів подання місцевих ініціатив та електронних петицій.

Процедури організації та проведення загальних зборів та громадських слухань є чіткими та зрозумілими. Для скликання загальних зборів з ініціативи мешканців, їм необхідно зібрати 10 підписів членів територіальної громади. Положенням про загальні збори передбачена можливість скликати конференції, відповідні квоти представництва в ньому також прописані. Для загальногромадських слухань встановлена квота — 50 підписів членів територіальної громади, 20 — для місцевих, що проводяться на рівні окремих територій. Ці вимоги є цілком реалістичними та не створюють перешкод для участі.

Положення про **загальні збори (конференції)** та **громадські слухання** зобов'язують виконавчі органи ради сприяти ініціаторам у їх організації та проведенні. Позитивною є також відсутність дозвільного характеру скликання зборів та слухань. Відсутність реакції місцевої ради на ініціативу мешканців щодо скликання зборів та слухань не є підставою для їх непроведення. Ініціатори також можуть головувати на зборах і слуханнях. Селищна рада обов'язково враховує рішення зборів та слухань у своїй діяльності, у разі якщо це неможливо, надає об'ґрунтоване роз'яснення.

Положення містять у додатках типові форми документів, які мешканці можуть використовувати для ініціювання та оформлення результатів роботи зборів та слухань.

Положення про **консультативні опитування** надає право мешканцям ініціювати проведення опитування. Проте, ініціативна група мешканців утворюється на загальних зборах (конференціях) громадян. Збори обирають склад ініціативної групи у кількості 10 осіб, а також затверджують формулювання тексту (питання), яке пропонується винести на опитування. Ця вимога ускладнює процедуру ініціювання мешканцями консультативних опитувань, оскільки скликання загальних зборів потребує значних

часових ресурсів та організаційних зусиль. Підготовку і проведення консультативного опитування здійснюють селищна та дільничні комісії, які утворюються селищною радою або виконавчим комітетом селищної ради. Представники до складу комісій делегуються органами політичних партій, громадських організацій, трудовими колективами або їх радами (конференціями), колективами навчальних закладів, зборами громадян за місцем проживання. Опитування є таким, що відбулося, якщо в ньому взяло участь більше половини мешканців, внесених до списку учасників опитування. Підготовка та проведення опитування здійснюється за рахунок селищного бюджету. Результати опитування носять консультативний (дорадчий) характер та підлягають обов'язковому розгляду сесією ради.

Щодо нормативних умов реалізації **місцевих ініціатив** — вони є цілком сприятливими. Суб'єктами їх подання можуть бути: ініціативна група мешканців у кількості 5 осіб, що досягли 18 років та ОСН. Ініціативній групі необхідно зібрати підписи 20 членів територіальної громади на підтримку ініціативи, ОСН збирати підписи не потрібно. Згідно із Положенням, ініціатори можуть доопрацювати ініціативу у відповідності до його вимог. Відповідальна особа виконавчого органу ради реєструє ініціативу протягом трьох днів з моменту її подання. Ініціатива розглядається на засіданні виконкому, після чого виноситься на чергове засідання ради за участі ініціаторів. Проект рішення може бути допрацьований відповідно до зауважень депутатів із обов'язковим залученням авторів проекту рішення.

Положення про порядок подання та розгляд **електронних петицій** прописаний якісно та містить усі процедурні аспекти використання інструменту петицій. Він встановлює прийнятні терміни їх розгляду радою та надання відповіді автору.

До негативних аспектів унормування процедури подання та розгляду електронних петицій варто віднести завищений підписний поріг на їх підтримку. Так, згідно зі Статутом та Положенням, автору петиції необхідно зібрати на її підтримку 1000 підписів протягом 90 днів. Закон «Про звернення громадян» дозволяє самостійно встановлювати підписний поріг на підтримку петицій у Статуті громади. Варто зауважити, що згідно із законодавством, до закріплення у Статуті підписного порогу діють норми Закону України «Про звернення громадян», який встановлює для населеного пункту з чисельністю населення від 5 тисяч до 50 тисяч жителів вимогу не менше ніж 100 підписів. Загальна чисельність населення у Шацькій ОТГ складає 8646 осіб. Таким чином, Закон встановлює більш реалістичний підписний поріг ніж Положення, затверджений селищною радою.

ПРОЗОРИСТЬ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ РОБОТИ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ТА ЇЇ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ

Статут Шацької територіальної зазначає, що інформація, яка знаходиться у володінні селищної ради, є відкритою і підлягає обов'язковому оприлюдненню посадовими особами місцевого самоврядування. Статут також гарантує право безперешкодного

доступу мешканців до засідання селищної ради та її виконкому. Члени територіальної громади також можуть здійснювати контроль над діяльністю селищної ради шляхом проведення громадської експертизи. Статут визначає перелік інформації, яку селищна рада зобов'язана оприлюднювати на офіційному веб-сайті. Окрім нормативно-правових актів, протоколів засідання комісій, звітів про використання бюджетних коштів, на сайті оприлюднюється інформація про процедури та механізми участі жителів у місцевому самоврядуванні.

Регламент селищної ради дозволяє мешканцям вносити пропозиції до порядку денного засідання ради шляхом загальних зборів. Їм також надається можливість бути присутніми на пленарних засіданнях ради за рішенням ради (або за запрошенням голови). Для запрошених у залі засідань відводяться спеціальні місця. Такі умови доступу жителів до засідань ради можуть нести у собі загрози, оскільки посадові особи місцевого самоврядування можуть керуватися ними для відмови мешканцям в участі у засіданнях ради, особливо під час розгляду суспільно важливих або резонансних питань. За Регламентом, сесії ради проводяться гласно. Відкритість та гласність може забезпечуватись шляхом публікації звіту пленарних засідань на офіційному веб-сайті та у газеті "Шацький край".

Положення виконавчого комітету селищної ради зазначає, що робота виконкому "будується на основі колегіальності, гласності і відкритості з урахуванням громадської думки та персональної відповідальності у вирішенні питань".

ІНФРАСТРУКТУРА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ШАЦЬКІЙ ОТГ

ІНСТИТУТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Аналіз реєстру громадських об'єднань (ГО) показав, що на території ОТГ діє 24 ГО. Більшість з яких зареєстрована у період з 2014-2016 роки – 13 організації. 20 організацій є юридичними особами, 4 - зареєстровані методом повідомлення без статусу юридичної особи. 23 ГО зареєстровані у селищі Шацьк, у селі Самійличі- 1 ГО.

У рамках дослідження були проведені глибинні інтерв'ю з представниками влади та громадянського суспільства. За наданою респондентами інформацією, у громаді зареєстровані декілька громадських організацій, які вже фактично не діють. Одна з них - ГО «Небайдужі» була створена під час волонтерського руху на початку АТО, але зараз вже фактично не працює. ГО «Добровільне об'єднання» також існує юридично, вона була створена близько 10 років назад. Члени організації реалізовували екологічні ініціативи: облаштовували пляжі, прибирали сміття, патрулювали озера, запускали рибу, вели боротьбу з бракон'єрами. Але останнім часом ГО не проявляє активності та не реалізує жодних проектів, оскільки члени організації зосередилися на особистих справах, сім'ї, роботі.

Ще одна громадська організація екологічного спрямування «Шацьке поозер'я» створювались для участі у конкурсі проектів ПРООН «Місцевий розвиток, орієнтований

на громаду». Зараз головою організації є депутатка селищної ради, тому багато проектів пишуться та реалізуються у співпраці з владою. Наразі організація разом із владою працюють над проектом від платформи CanActions «Шацька експозиція», який передбачає створення веломаршруту та пішохідних доріжок по природі Полісся.

В той же час, з інтерв'ю можна зробити висновок, що проблемою громадських організацій та активістів громади є комунікація між собою, оскільки представники громадськості мало знають про діяльність одне одного. Існують проблеми і з донесенням інформації до мешканців громади. З одного боку, за словами респондентів, мешканці не цікавляться їх діяльністю та не довіряють громадським організаціям. З іншого боку, громадські організації та активісти не займаються системним інформуванням мешканців щодо своєї діяльності.

АКТИВНІСТЬ МЕШКАНЦІВ ТА "ІСТОРІЇ УСПІХУ" ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДИ

На думку опитаних, хоча протягом останніх років з'явилась певна зацікавленість мешканців у справах громади, більшість із них лишаються неактивними і схильними скоріше критикувати дії влади, ніж долучатися власними силами до змін на краще. Причинами такої поведінки респонденти назвали низький рівень довіри до влади й громадських організацій та індивідуалізм, зосередженість лише на своїх особистих справах.

Одним з питань, яке наразі найбільше цікавить мешканців є конфлікти з областю щодо передачі землі поза межами населених пунктів. Місцева влада пише звернення, мешканці збирають підписи, пишуть до генеральної прокуратури, але до активних протестних дій поки не вдаються.

Місцеві підприємці також проявляють активність. Вони організують змагання, закупають спортивну форму, допомагають дітям, що потрапили у складні життєві ситуації. Представник туристичного бізнесу допомагав селищній раді робити промо-ролик про регіон.

МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В ОТГ була створена молодіжна рада. Є постійна робоча група, яка займається різними питаннями, до складу якої входять як депутати, так і представники громадських організацій, підприємці.

Прийнято Статут та Стратегію громади. Але люди не користуються інструментами участі. В планах влади - більше розповідати про ці інструменти. Також влада планує запроваджувати громадський бюджет та закріпити у Положенні бюджетні слухання. На останній сесії заклали в бюджет кошти на співфінансування громадських проектів у 2020 році.

Збори мешканців проходять у селищній раді, санаторії, парках, будинку культури. Проблем з Інтернетом в ОТГ немає. Школи забезпечені шкільними автобусами. Але з постійним громадським маршрутом в деякі села є проблеми.

ХАРАКТЕР ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ВЛАДОЮ ТА МЕШКАНЦЯМИ

На думку опитаних, влада намагається підвищувати рівень взаємодії та згуртованості в ОТГ шляхом:

- проведення свят та масових заходів;
- залучення громадян до написання Стратегії розвитку та Стратегії з просторового планування;
- реалізації спільних проектів. Окрім вищезгаданої «Шацької експозиції», в ОТГ наразі влада та ГО працюють над створенням добровільної пожежної охорони у Прип'ятському старостинському окрузі (проект реалізується за підтримки польських партнерів). У реалізації проекту беруть участь депутати і чоловіки, які будуть добровільними пожежниками;
- запрошення мешканців на громадські обговорення, сесії, виїзні прийоми посадових осіб у селах за графіком;
- сприяння в участі у тренінгах з демократії участі депутатам та працівникам виконавчого комітету. Респонденти згадували семінари в рамках програм, спрямованих на інформування та освіту саме у сфері громадської участі, зокрема: Проект «Участь в дії», проект «Гендерно орієнтоване бюджетування», Школу локальної демократії 2.0., тренінги Центру розвитку місцевого самоврядування.

Інформування в громаді відбувається за допомогою сайту, районної газети, сторінки у Facebook. І хоча люди поки не беруть безпосередньої участі у справах громади, але вже цікавляться: зростає кількість переглядів, пишуть коментарі та зауваження на Facebook. Депутати спілкуються на своїх округах безпосередньо.

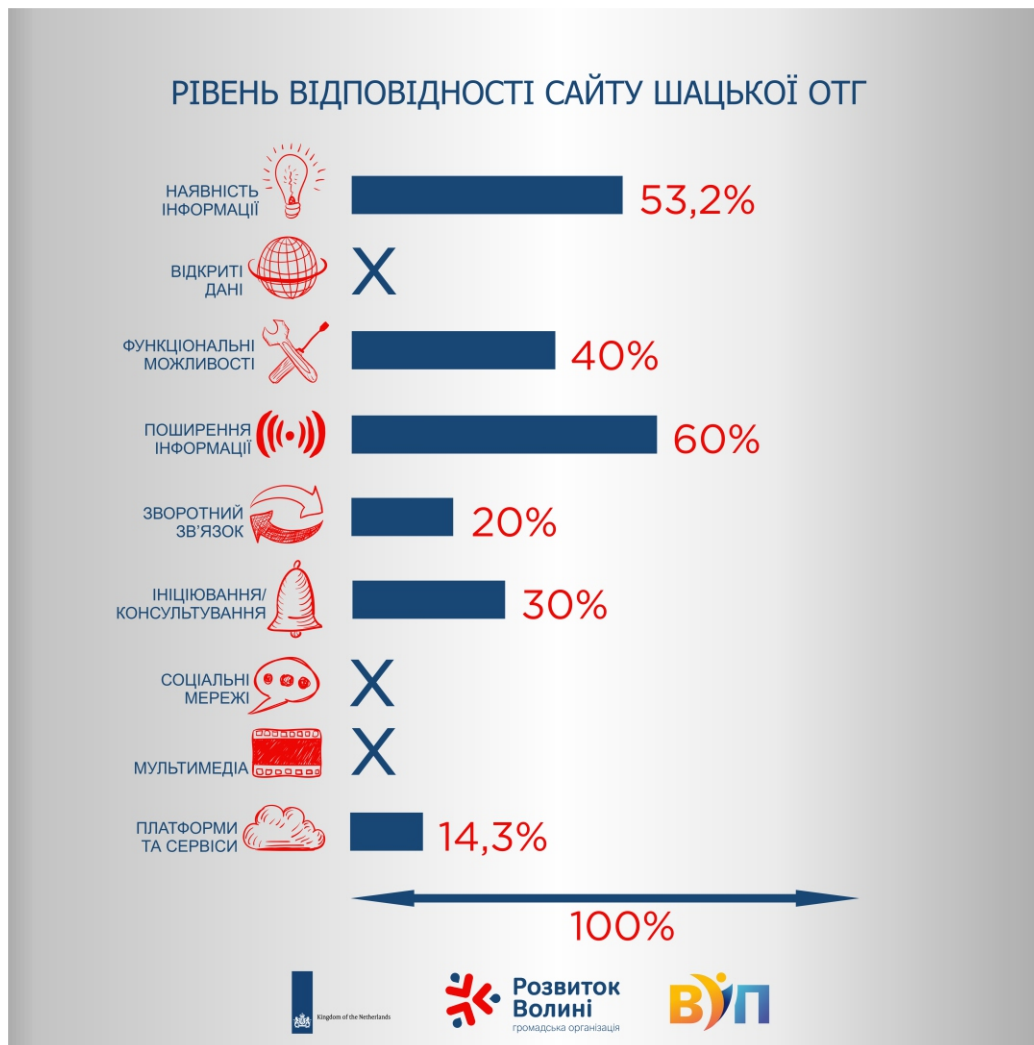
ЩО, НА ДУМКУ РЕСПОНДЕНТІВ, МОЖЕ СПРИЯТИ ПІДВИЩЕННЮ АКТИВНОСТІ ТА ПОКРАЩЕННЮ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І МЕШКАНЦІВ?

1. Запровадження бюджету участі.
2. Налагодження активного живого спілкування влади та мешканців, бо не у всіх є час читати інформацію в Інтернеті.

ІНФОРМУВАННЯ МЕШКАНЦІВ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ СЕЛИЩНОЇ РАДИ: ЯКІСТЬ РОБОТИ ОФІЦІЙНОГО ВЕБ-САЙТУ

Аналіз офіційного веб-сайту Шацької об'єднаної територіальної громади (ОТГ) <https://shsrada.gov.ua/> показав, що він передбачає обмежений перелік функціональних можливостей та не містить повного переліку інформації, що має бути представлена у публічному доступі.

Методологія аналізу веб-сайту громади передбачала проведення оцінки за 206 показниками, за допомогою яких вимірювалась інформаційна наповнюваність та функціональна зручність роботи веб-сайту громади. Показники можна розподілити на такі категорії: наявність інформації (62 показники); відкриті дані (79 показників — наборів даних); функціональні можливості (10 показників); поширення інформації (5 показників); зворотний зв'язок (5 показників); ініціювання/консультування (10 показників); соціальні мережі (8 показників); мультимедіа (4 показники); платформи та сервіси (7 показників). За результатами оцінки був заміряний рівень відповідності сайту громади цим показникам (Таблиця з оцінкою сайту за 206 показниками знаходиться у Додатку 1).

ПОКАЗНИК "НАЯВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ"

"+" Розміщена на веб-сайті інформація

Сайт містить стрічку новин із важливими для громади анонсами та повідомленнями, яка регулярно наповнюється. На ньому зручно та явно відображена сторінка із контактами, де можна знайти адресу, графік роботи, телефони, електронну пошту, а також форму зворотного зв'язку.

Інформація про старост, їх контактні дані, графік роботи та прийому громадян відображена в розділі «Особистий прийом громадян».

Другорядне меню сайту містить розділи «Бюджет ОТГ на 2020 рік» та «Селищний бюджет на 2019 рік».

На сайті представлено Положення про постійні депутатські комісії ради.

Сайт містить окрему сторінку про регуляторну діяльність, оприлюднені проекти та тексти прийнятих регуляторних актів, звіти про відстеження їх результативності, а також план підготовки регуляторних актів.

Основні положення генеральних планів населених пунктів, включаючи графічні частини, на сайті розміщені. Оприлюднені також плани зонування території.

"-" Відсутня на веб-сайті інформація

Не відображена інформація про виконавчі органи, їх функції, повноваження, керівників, контактні дані, режим роботи та графіки прийому.

Не вдалось знайти на сайті квартальні та річні звіти про виконання бюджету, регламент виконкому та бюджетний регламент, плани проведення та порядки денні постійних депутатських комісій, детальні плани території та правила благоустрою.

Не представлені також результати поіменного голосування депутатів ради. Відсутні звіти голови громади, старост та депутатів ради.

Інформація, що пов'язана із відкритістю влади та громадською активністю, відсутня. Не передбачений окремий розділ чи сторінка із роз'ясненням механізмів чи процедур, за допомогою яких громадяни можуть брати участь в управлінні місцевими справами, а також сторінку з питань діяльності громадської ради, інших консультативно-дорадчих органів, сторінки про органи самоорганізації населення.

На сайті немає інформації про систему обліку, види інформації, що зберігається, а також щодо порядку подання запитів на інформацію та порядку оскарження рішень органів місцевого самоврядування, його дій чи бездіяльності.

"+/-" Розміщена на веб-сайті інформація є неповною або незручною в пошуку

На сайті представлена досить повна інформація про посадових осіб, однак майже у всіх випадках відсутні персональні контактні дані та графіки прийому. Зокрема, відсутні біографія та контакти голови громади, однак оприлюднені контакти заступників голови та графік прийому громадян керівництвом громади.

Представлені дані про склад депутатського корпусу та про прив'язку депутатів до виборчих округів, однак відсутні контакти депутатів, їх приймалень та графік прийому виборців. Оприлюднена інформація про персональний склад постійних депутатських комісій, персональний склад виконавчого комітету, однак відсутні їх контактні дані.

Оприлюднена інформація із переліком комунальних підприємств, установ чи організацій, їх статuti, однак відсутні їх режим роботи та графік прийому.

Статут громади представлено у другорядному меню сайту.

Відсутні протоколи засідань ради та виконкому, однак наявні їх плани проведення та порядки дані.

Стратегія розвитку на сайті не оприлюднена, однак вдалось знайти Положення про робочу групу з її розробки. Програма соціально-економічного розвитку громади на сайті розміщена, однак звітів про її виконання знайти не вдалось.

ПОКАЗНИК "ВІДКРИТІ ДАНІ"

Стаття 10 Закону України «Про доступ до публічних даних» зазначає, що "розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах".

Закон визначає публічну інформацію у формі відкритих даних як публічну інформацію у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 затверджено Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, яке визначає 79 наборів даних, які розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати.

Представлені громадою відкриті дані було оцінено відповідно до їх наявності на порталі data.gov.ua, прямого посилання на який на сайті громади знайти не вдалось. Аналіз передбачав оцінку відкритих даних за 79 показниками (наявність наборів), однак жоден із наборів даних на ресурсі не розміщений.

ПОКАЗНИК "ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ"

Сайт передбачає досить обмежений набір функціональних можливостей. Інформацію знаходити важко, що пов'язано, в тому числі, із відсутністю системи пошуку на сайті. Відсутня можливість розширеного пошуку нормативно-правових актів та їх проектів. Не вдалось знайти карту сайту, однак передбачено додаткові налаштування для людей з вадами зору та його адаптовано до перегляду із мобільних пристроїв. Персональний кабінет на сайті передбачено лише для посадових осіб.

ПОКАЗНИК "ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ"

Сайт передбачає такий набір методів для поширення інформації: можливість робити репости до соцмереж безпосередньо із сайту, можливість підписатися на розсилку та доступні фіди RSS. RSS надає користувачеві можливість підписатися на публікації сайту - повністю або частково. Це дуже корисна опція для налагодження системного інформування мешканців громади про діяльність ради.

Однак не передбачена можливість перенаправлення інформації через месенджери безпосередньо із сайту (Telegram, WhatsApp), взаємодії з іншими сервісами для зберігання та поширення інформації безпосередньо із сайту (Digg, GetPocket, StumbleUpon).

ПОКАЗНИК "ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК"

Зворотний зв'язок на сайті можливий лише через згадану вище форму зворотного зв'язку. Не передбачена можливість оцінювати новини та інформаційні повідомлення ("лайки", "дизлайки", рейтинги тощо), коментувати новини та інформаційні повідомлення. Не знайшлося на сайті й оцінювань громадської думки та форуму для обговорення актуальних питань. Зворотний зв'язок важливий для налагодження діалогу з мешканцями за допомогою сайту, а також для оцінки ставлення населення до певних нормативно-правових актів, новин, подій.

ПОКАЗНИК "ІНІЦІЮВАННЯ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ"

На сайті є можливість подати електронну петицію. Передбачена опція із подання електронного звернення, однак вона відсилає на форму зворотного зв'язку. Є можливість подати звернення до конкретної посадової особи. Відсутні такі можливості, як: запис на прийом до керівництва громади у режимі онлайн, безпосереднього контакту з депутатом за допомогою спеціальної форми/запису на прийом до депутата, подання запиту на інформацію безпосередньо із сайту. Сайт також обмежує можливість громадян ініціювати електронні консультації. Він також не містить інформації про ініційовані владою електронні консультації, громадський бюджет та можливість голосування онлайн, конкурси місцевих ініціатив із онлайн голосуванням.

ПОКАЗНИК "СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ"

Враховуючи те, що соціальні мережі сьогодні є одним із найбільш популярних комунікаційних майданчиків, сторінка ради та посадових осіб у соціальних мережах може стати дієвим інструментом взаємодії з мешканцями.

Досить дивними є посилання із сайту на соціальні мережі. Так, офіційна сторінка Шацької ОТГ у Facebook є, однак посилання з сайту веде на сторінку сторонньої особи. Офіційних сторінок та акаунтів голови немає у Facebook, Twitter, Telegram чи Instagram.

ПОКАЗНИК "МУЛЬТИМЕДІА"

Посилання із сайту Youtube-канал, веде на сторонній канал rada.info. Не знайшлося також онлайн-трансляцій сесій ради, засідань постійних комісій та виконкому передбачена сайтом громади.

ПОКАЗНИК "ПЛАТФОРМИ ТА СЕРВІСИ"

Сайт поєднано лише з однією платформою – електронних петиції. Він не містить посилань на такі платформи, як: «Відкрите місто», відкриті дані, громадський бюджет, «Розумне місто» та електронні консультації.

Шацькій селищній раді доцільно звернути увагу на "Платформу електронної демократії" <https://e-dem.tools/>, якою громади можуть користуватись на безоплатній основі. Платформа надає можливість запровадити у громаді сервіси: "електронні петиції", "громадський бюджет", "відкрите місто", "консультації з громадськістю".

ВИСНОВКИ

Шацька ОТГ функціонує 4 роки і за цей час селищною радою були створені сприятливі нормативно-правові умови для участі населення у місцевому самоврядуванні. Селищною радою були прийняті Статут та Положення, в яких визначаються інструменти демократії участі. Цими документами передбачається більш ніж 14 форм владно-громадської взаємодії.

Проте мешканці ОТГ практично не використовують інструменти участі. Громадська активність низька, мешканці критично ставляться до дій влади. Підприємці періодично долучаються до реалізації соціальних проектів. Селищна рада сприяла створенню молодіжної ради, залучала мешканців до стратегічного планування розвитку ОТГ та планує підвищувати активність мешканців шляхом запровадження бюджету участі. Опитані представники влади фіксують поступове підвищення громадського інтересу до діяльності ради, яке проявляється у зростанні активності мешканців на сторінці Facebook та офіційному сайті ради.

Громадські організації в ОТГ діють переважно на території адміністративного центру — селища Шацьк. Основними проблемами їх діяльності є слабка комунікація із мешканцями та низький рівень громадської довіри до їх діяльності. ГО також недостатньо взаємодіють між собою та із селищною радою.

На офіційному веб-сайті ОТГ у стрічці новин регулярно розміщується актуальна для мешканців інформація. На сайті оприлюднюються проекти рішень та рішення ради та виконкому. Він також містить Статут громади, бюджет, регламент ради, проте вони розміщені у другорядному меню. Звіти посадових осіб селищної ради на сайті не розміщуються. Відсутня також сторінка, присвячена інструментам громадської участі з роз'ясненням процедур їх використання. На сайті передбачена можливість подання лише електронних петицій та електронних звернень.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Селищній раді

Щодо унормування інструментів демократії участі:

- знизити підписний поріг на підтримку електронних петицій до 100;
- розробити та прийняти Бюджетний регламент. Передбачити у регламенті норму щодо обов'язкових бюджетних слухань — громадських обговорень проекту бюджету.

Щодо стимулювання громадської участі:

- проводити заходи з мережування громадських організацій, що працюють в ОТГ;
- залучати проекти міжнародної технічної допомоги для проведення тренінгів для ГО ОТГ щодо стратегічних комунікацій з мешканцями для підвищення рівня суспільної довіри до громадських організацій;
- сприяти створенню комунікативного майданчику (хабу) для громадянського суспільства;
- запровадити практику залучення населення до бюджетного процесу за допомогою конкурсу місцевих ініціатив та бюджетних слухань;
- залучати мешканців до розробки та обговорення нормативно-правових актів;
- організувати навчання для старост та депутатів з тематики демократії участі для активізації мешканців периферійних сіл.

Щодо удосконалення інформування населення:

- забезпечити оприлюднення наборів відкритих даних на ресурсі data.gov.ua із посиланням на власний веб-сайт;
- створити на сайті сторінку / розділ, присвячений інструментам демократії участі;
- оприлюднювати звіти голови, старост, депутатів на регулярній основі.

Громадським активістам, громадським організаціям:

- використовувати передбачені Статутом інструменти демократії участі;
- проводити заходи з мережування ГО;
- покращити комунікацію із мешканцями шляхом організації зустрічей та інформаційних кампаній;
- залучатись до бюджетного процесу ОТГ;
- брати участь у тренінгах та семінарах з тематики демократії участі, що проводяться в регіоні.

